משניות מבוארות

מסכת חולין פרק י

אֲשֶׁר יַאֲכֹלוּ", מִלְּרַאוֹת לְאֲכִילָה הַבָּתִּר מִיָּרֵי. **ח)** הָאבֵר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין בָּאֵדֶם, דְּהֵינוּ אֵבָרִים אוֹ בָּשָׂר שֶׁהֵן תְּלוּשִׁים וְנָדָנִין מִעֵרֵיהֶן בְּמִקְצָת, **טְהוֹרִין**, דְּ"אֵדֶם כִּי יָמוּת" כְּתִיב (במדבר יט, יד) **מִת הָאָדָם הַבָּשָׂר טָהוֹר** מִטֻּמְאַת נְבֵלָה, דְּמִיתָה עוֹשָׂה כְּעֵרוֹת, הֵינוּ כְּאִלּוּ נָפַל הַבָּשָׂר מִן הָאָדָם הַחַי, טָהוֹר.

ח הָאבֵר וְהַבָּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין בָּאֵדֶם, טְהוֹרִין. הָאבֵר מִטֻּמְא מִשּׁוּם אֵבֶר מִן הַחַי וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם אֵבֶר מִן הַמֵּת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אוֹמֵר מִטֻּמְא מִן הַמֵּת וְאֵינוֹ מְטַמֵּא מִן הַחַי. מִת הָאָדָם, בָּשָׂר שֶׁפֵּרֵשׁ מִן הָאָדָם הַחַי, טָהוֹר.

פרק י א הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקִּבָּה נוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ,

בְּפִנֵּי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בְּפִנֵּי הַבַּיִת, בְּחֻלִּין אֲבָל לֹא בְּמִקְדָּשִׁין. שֶׁהָיָה בְּדִין, וּמִה אִם הַחֻלִּין שֶׁאֵינוֹ חַיָּבִין בְּחֵזֶה וְשׁוֹק, חַיָּבִין בְּמַתָּנוֹת. קֳדָשִׁים שֶׁחַיָּבִין בְּחֵזֶה וְשׁוֹק, אֵינוֹ דִין שֶׁחַיָּבִין בְּמַתָּנוֹת, תַּלְמוּד לוֹמַר (ויקרא ז:) **וְאֶתְן אוֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחָק עוֹלָם, אִין לוֹ אֶלָּא מַה שֶּׁאָמוּר בְּעִנְיָנוֹ: ב כָּל הַקֳּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוּם קְבוּעַ לְהֶקְדֵּשָׁן וְנִדְּפוּ, וְחַיָּבִין בְּבְכוֹרָה וּבְמַתָּנוֹת, וְיוֹצְאִין לְחֻלִּין לְהִנָּזֵף וּלְהֵעָבֵד, וּלְדָן וַחֲלָבָן מִתָּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בְּחוּץ פָּטוּר, וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאִם מֵתוּ יִפָּדוּ. חוּץ מִן הַבְּכוֹר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר. כֹּל שֶׁקָּדַם אֶת מוּמָן, אוֹ מִמּוּם עוֹבֵר לְהֶקְדֵּשָׁן, וְלְאַחַר מִכָּאן נוֹלַד לָהֶם מוּם קְבוּעַ וְנִדְּפוּ, פְּטוּרִין מִן הַבְּכוֹרָה וּמִן הַמַּתָּנוֹת, וְאֵינָן יוֹצְאִין לְחֻלִּין לְהִנָּזֵף וּלְהֵעָבֵד, וּלְדָן וַחֲלָבָן אֲסוּר לְאַחַר פִּדְיוֹנָן, וְהַשּׁוֹחֲטָן בְּחוּץ חַיָּב, וְעוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאִם מֵתוּ יִקָּבְרוּ: ג בְּכוֹר שֶׁנִּתְעַרֵב בְּמֵאָה, בְּזִמְן שֶׁמֵּאָה שׁוֹחֲטִין אֶת כֻּלָּן, פּוֹטְרִין אֶת כֻּלָּן אֶחָד שׁוֹחֵט שׁוֹחֵט אֶחָד, פּוֹטְרִין אֶת כֻּלָּן אֶחָד אֶחָד, וְהַמְּשׁוּתָּף עִמָּהֶן, חוּץ מִן הַמַּתָּנוֹת. אָמַר מִכּוֹר יְלָדַי לִבְנֵי מְעָיָה שֶׁל פָּרָה וְהִיא בָהֶן מַתָּנוֹת, נוֹתְנוּ לְכֹהֵן וְאֵינוֹ מְבַכֵּה לוֹ מִן הַדָּמִים. לָקַח הֵימֶנּוּ בְּמִשְׁקָל, נוֹתְנוּ לְכֹהֵן וּמְנַכֶּה לוֹ מִן הַדָּמִים: ד גַּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר וְהִיְתָה לוֹ פָּרָה, נִשְׁחֶטָה עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּר, פָּטוּר. מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּר, חַיָּב. סָפֵק, פָּטוּר, שֶׁהַמּוֹצִיא מֵחֲבֵרוֹ, עָלָיו הָרְאָיָה. אֵיזֶהוּ הַזְּרוֹעַ, מִן הַפֶּרֶק שֶׁל אַרְכּוּבָה עַד כַּף שֶׁל יָד.**

הַזְּרוֹעַ, מִן הַפֶּרֶק שֶׁל אַרְכֻּבָּה עַד בּוּקָא שֶׁבְּרֹאשׁ הַכָּתֵף, דְּהֵינוּ אַרְכֻּבָּה עַד סַבְּרָ שֶׁל רֶגֶל, דְּסוֹבֵר

מסכת חולין פרק יא - יב

וְהוּא שֶׁל זָיִר. וּכְנֶגְדּוֹ בְּרֶגֶל, שׁוֹק. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שׁוֹק מִן הַפֶּרֶק שֶׁל אַרְכּוּבָה עַד סַבְּרָ שֶׁל רֶגֶל. אֵיזֶהוּ לְחִי, מִן הַפֶּרֶק שֶׁל לְחִי עַד בִּקָּה שֶׁל גַּרְגֶּרֶת.

פרק יא א רֵאשִׁית הַגֵּז נוֹהֵג בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, בְּפִנֵּי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בְּפִנֵּי הַבַּיִת, בְּחֻלִּין אֲבָל לֹא בְּמִקְדָּשִׁין. חֹמֶר בְּזְרוֹעַ וּבִלְחָיַיִם וּבַקִּבָּה מֵרֵאשִׁית הַגֵּז, שֶׁהַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקִّבָּה נוֹהֲגִים בְּבָקָר וּבְצֹאן, בַּמְּרֻבֶּה מִן הַרְכִּינְס אוֹמֵר, חֹמֶשׁ רְחֵלוֹת גּוֹזוֹת מָנֶה (מִנָּה) וּפְרַס, חֲצִיוֹת בְּרֵאשִׁית הַגֵּז. וְהַכֹּהֲנִים אוֹמְרִים, חֲמֵשׁ רְחֵלוֹת גּוֹזוֹת כָּל שֶׁהֵן. וְכַמָּה נוֹתְנִין לוֹ, מִשְׁקַל חֲמֵשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר סְלָעִים בַּגָּלִיל, מִלְּבָן וְלֹא צוֹאִי, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בֶּגֶד קָטָן, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יח), תֵּתֶן לוֹ, שֶׁיְּהֵא לוֹ כְּדֵי מַתָּנָה. לוֹ הַסִּפֵּיק לִתְּנוֹ לוֹ עַד שֶׁצְּבָעוֹ, פָּטוּר. לוֹ הַסִּפֵּיק לִתְּנוֹ לוֹ עַד שֶׁנִּגְּזוּ, חַיָּב. הַלּוֹקֵחַ גֵּז צֹאנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, זֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ וְזֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ:**

פרק יב א שׁלוּחַ הַקֵּן, נוֹהֵג בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ, בְּפִנֵּי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בְּפִנֵּי הַבַּיִת, בְּחֻלִּין אֲבָל לֹא בְּמִקְדָּשִׁין. חֹמֶר בְּכִסּוּי הַדָּם מִשְּׁלוּחַ הַקֵּן, שֶׁכִּסּוּי הַדָּם נוֹהֵג בְּחַיָּה וּבְעוֹף, בְּמִזְמָן וּבְשֶׁאֵינוֹ מִזְמָן. וְשִׁלּוּחַ הַקֵּן, אֵינוֹ נוֹהֵג בְּעוֹף, וְאֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בְּשֶׁאֵינוֹ מִזְמָן. אֵיזֶהוּ שֶׁאֵינוֹ מִזְמָן, כְּגוֹן אֲזַיִּין וְתַרְנְגוֹלִין שֶׁקִּנְּנוּ בְּגַרְדֵּם. אֲבָל אִם קִנְּנוּ בְּבַיִת, וְכֵן יוֹנֵי הַדְּרָסִיאוֹת, פְּטוּר מִשְּׁלוּחַ: **ב** עוֹף טָמֵא פָּטוּר מִשְּׁלֹשָׁה, וְטָהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָהוֹר, וְטָהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף טָמֵא, פָּטוּר מִשְּׁלֹשָׁה.

קוֹרֵא זָכָר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

בְּצֹאנָכֶם", וְלֹא צִבִּי וְאַיָּל, אַף פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין שֶׁנִּפְדּוּ פְּטוּרִין מִן הַבְּכוֹרָה וּמִן הַמַּתָּנוֹת, דִּהֵינוּ זְרוֹעַ וּלְחָיַיִם וְהַקִּבָּה, **וְאֵינוֹ יוֹצֵאוֹ לְחֻלִּין לְהִנָּזֵף וּלְהֵעָבֵד.** דִּכְתִיב (שם יב, טז): "תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר", "תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר", "וְאָכַלְתָּ", וְלֹא לְכַלְבֶּךָ, "בָּשָׂר" וְלֹא חֵלֶב, אִין לָךְ בְּהֶן אֶלָּא הֶתֵּר זְבִיחָה. **וּלְדָן וַחֲלָבָן אָסוּר אַפִּילּוּ לְאַחַר פִּדְיוֹנָן.** וּלְדָן וַחֲלָבָן אָסוּר לְאַחַר פִּדְיוֹן, חֵלֶבָן לְפָנֵי פִּדְיוֹן וּנוֹלְדוּ לְאַחַר פִּדְיוֹן, חֵלֶבָן אָסוּר, דִּכְתִיב (שם) "וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר", וְלֹא חֵלֶב. **וְהַשּׁוֹחֲטָן בְּחוּץ פָּטוּר.** דִּכְתִיב "וְזָבַחְתָּ", "וְזָבַחְתָּ", "וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר", אִין לָךְ בְּהֶן אֶלָּא הֶתֵּר זְבִיחָה. **וְעוֹשִׂין תְּמוּרָה** קֹדֶם פִּדְיוֹנָן, דִּכְתִיב (ויקרא כז, י) "טוֹב בְּרַע אוֹ רַע בְּטוֹב", "וְרַע בְּקָרָא בְּעֵל מוּם. **וְאִם מֵתוּ יִקָּבְרוּ,** דְּאִין פּוֹדִין קֳדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכַלְבִּים. מִתְנִיתִין מְיָרֵי בְּבִכּוֹר שֶׁבָּא לִיד כֹּהֵן וְנִפַּל בּוֹ מוּם בְּיַד כֹּהֵן וּמִכְּרוֹ לְיִשְׂרֵאל. וּנְתַעְרֵב בְּאַחֵרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם אוֹתוֹ הַמּוּם, וְאֵינוֹ נָכָר אֵיזֶהוּ הַבְּכוֹר. שֶׁאֵין חַיּוּב מַתָּנוֹת אֶל הַבְּכוֹר, שֶׁאֵין קְדֻשָּׁה חָלָה עַל קְדֻשָּׁה. אֲבָל בִּבְכוֹר בְּיַד יִשְׂרֵאל מִמּה נִפְקַח צְרִיךְ לִתֵּן הַמַּתָּנוֹת. דְּאִם הוּא הַבְּכוֹר הָרֵי כֻּלּוֹ לְכֹהֵן, וְאִם אֵינוֹ בְּכוֹר צְרִיךְ לִתֵּן הַמַּתָּנוֹת.

ג) בִּכּוֹר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמֵאָה. בִּזְמַן שֶׁמֵּאָה שׁוֹחֲטִין אֶת כֻּלָּן, לְכֹהֵן אֶחָד לְעַצְמוֹ, שֶׁכָּל אֶחָד שֶׁיָּצָא לְאָדָם אֶחָד, **פּוֹטְרִין אֶת כֻּלָּן** מִן הַמַּתָּנוֹת, דְּכָל חַד וְחַד יָכוֹל לִדְחוֹת אֶת עַצְמוֹ וְלוֹמַר שֶׁלִּי הוּא הַבְּכוֹר, אֲבָל אִם **אֶחָד שׁוֹחֵט שׁוֹחֵט כֻּלָּן,** שֶׁכֻּלָּן הֵם שֶׁל אָדָם אֶחָד, **פּוֹטְרִין לוֹ אֶחָד מִן הַמַּתָּנוֹת,** דְּאֶחָד הוּדָּא־אֵי פָּטוּר וְהַשֵּׁאֵר חַיָּבִין. **הַשּׁוֹחֵט לְכֹהֵן וּלְעָכוּם, פָּטוּר מִן הַמַּתָּנוֹת,** דִּכְתִיב (דברים יח, ג): "מֵאֵת הָעָם", "מֵאֵת הַזֹּבְחִים", וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִין נָכְרִי בְּכֹלָּן הָעָם, וְהֵיכִי שֶׁבְּחֹם בְּהֶמָּה שֶׁלָּהֶן. דְּבִשּׁוֹחֵט בְּהֶמַת יִשְׂרָאֵל עַל מְנַת לְמָכְרוֹ לְכֹהֵן אוֹ לְנָכְרִי, חַיָּב בְּמַתָּנוֹת (תוספות ישראל), **וְהַמְּשׁוּתָּף עִמָּהֶם** בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל מְחֻלָּק, אֶלָּא **צָרִיךְ שִׁרּוּשׁ.** שֶׁיַּעֲשֶׂה הַיִּשְׂרָאֵל מְחֻלָּק, דְּהֵינוּ בְּהֵמָה אַחֶרֶת עַל זוֹ אֵינָהּ נַעֲשֵׂית בְּהֵמָה שֶׁיָּכוֹל לִטְּלָהּ מִן הַמַّתָּנוֹת, **פָּטוּר** יִשְׂרָאֵל **מִן הַמַּתָּנוֹת.** אֲבָל מְקַדֵּישׁ תְּמִימִים וְנַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי מוּמִין וְנִפְדּוּ, וְלָדָן אָסוּר לְאַחַר פִּדְיוֹן, וְאִתְּעֲבַרְנָא לְפִנֵּי פִּדְיוֹן לְאַחַר פִּדְיוֹן, אֲבָל יְלָדָיהּ קֹדֶם פְּדִיָּה, פּוֹדֶה הַלָּדָן וְיוֹצֵא לְחֻלִּין. וְחֲלָבָן אִם הַקִּדִּישׁוּן תְּמִימִים אִסּוּרִין, דִּכְתִיב (דברים יב, טז) "תּוֹקֵד וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר", דְּרִשְׁיוּן "תּוֹקֵד" "וְאָכַלְתָּ" וְלֹא לְכַלְבֶּךָ. "בָּשָׂר" וְלֹא חֵלֶב. **וְהַשּׁוֹחֲטָן בְּחוּץ** אַפִּילּוּ קֹדֶם פִּדְיוֹן **פָּטוּר וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה.** דְּאִם הַמִּיר בְּהֵמָה אַחֶרֶת עַל זוֹ אֵינָהּ נַעֲשֵׂית תְּמוּרָה אַפִּילּוּ קֹדֶם פִּדְיוֹן, דְּדִיקָ בְּקִיעָה הַיְינוּ טוֹב מִעִקָּרָא נַעֲשֵׂית תְּמוּרָה אֲבָל רַע מִעִקָּרָא אֵינָהּ נַעֲשֵׂית תְּמוּרָה, **וְאִם מֵתוּ יִפָּדוּ,** וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין פּוֹדִין קָדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לְכַלְבִּים, **חוּץ מִן הַבְּכוֹר** שֶׁהוּא קָדוֹשׁ מֵרֶחֶם, וְאַפִּילּוּ אִם הָיוּ בְּעֵצִים בְּעֻלָּמָא הֵם, **כֹּל שֶׁקָּדַם מוּמוֹ לְהֶקְדֵּשׁוֹ אֶת מוּמָן, אוֹ אַפִּילּוּ קֹדֶם מוּם עוֹבֵר לְהֶקְדֵּשָׁן,** דְּמוּם עוֹבֵר כְּמֵאן דְּלֵיתֵיהּ. **וּלְאַחַר מִכָּאן מוֹלַד לָהֶם מוּם קְבוּעַ וְנִדְּפוּ, פְּטוּרִים מִן הַבְּכוֹרָה וּמִן הַמַّתָּנוֹת,** דִּכְתִיב גַּבֵּי מְקַדֵּשִׁין (דברים יב, טז): "כְּצְבִי וְכָאַיָּל", מַה צְּבִי וְאַיָּל פְּטוּרִין מִן הַבְּכוֹרָה, דִּכְתִיב (שם טז, יז) "אֲשֶׁר יִוָּלֵד בְּבְקָרְךָ